

NOT: Belediye şirketlerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı suretiyle istihdam edilen şirket işçilerinin 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamına girip girmediği hakkında

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-6599097

08/06/2023

Konu: Belediye Şirketlerinden Personel

Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı

Suretiyle İstihdam Edilen Şirket İşçilerinin

6245 sayılı Harcırah Kanunu Kapsamına

Girip Girmediği

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 17.05.2023 tarihli ve E-84625595-045.03-6444093 sayılı yazısı.

Başkanlığınızda 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesi kapsamında işçi statüsünde istihdam edilen personelin harcırahına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesinde, "İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilir.

..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 6245 sayılı Harcırah Kanununun;

1 inci maddesinde, "a) Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türk Havayolları Anonim Ortaklığı hariç);

c) Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah bu kanun hükümlerine tabidir." hükmü,

4 üncü maddesinde ise, "Bu Kanunda belirtilen hallerde:

1. Bu Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan memur ve hizmetliler ile aile fertlerine ve aynı kurumlarda fahri olarak çalışanlara;

2. Memur veya hizmetli olmamakla beraber kurumlarca geçici bir vazife ile görevlendirilenlere;

3. Kadrosuzluk dolayısıyla açıkta kalan memurlara ve bunların aile fertlerine;

4. Hizmetlilerden cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilenlere ve bunların aile fertlerine

5. Memur veya hizmetlinin vefatında aile fertlerine, çocuklara refakat ettirilecek memur ve hizmetlilere;

6. Hükümlü, tutuklu veya gözetim altında bulundurlananların sevkinde ya da refakatte görevlendirilen erbaş ve erlere;

7. (Mülga: 31/7/2003-4969/1 md.)

8. Milli ve resmi spor temaları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilere;

9. Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ve bunların Türkiye'de bırakacakları aile fertlerine;

10. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askeri şahısların aile fertlerine;

11. Bu Kanunda belirtilen özel hallerde askeri öğrenciler ile erbaş ve erlere;

Harcırah verilir." hükmü,

8 inci maddesinde, "Memur veya hizmetli olmadıkları halde bu Kanuna tabi kurumlarca geçici bir görev ile görevlendirilenlere verilecek yol masrafı ve gündelik, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahalli şartlar dikkate alınarak 4 ncü dereceye kadar olan memurlardan herhangi birine verilen yol masrafı ve gündeliğe kıyasen ilgili kurumca takdir olunur.

Ancak, ilgili Bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının olumlu görüşü üzerine, bu gibi kimselerden icabedenlere 4 ncü dereceden daha yüksek memurlara ödenebilecek yol masrafı ve gündelik verilebilir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılıp da sözleşmelerinde verilecek harcırah belirtilmiş olan kimseler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

Henüz rütbe almamış askeri öğrenciler ile Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı adına okuyan öğrencilerin öğrenim, resmi davet ve mübadele nedeniyle yurtdışında buldukları sürece kendilerine teğmen rütbesindeki subayın yurtdışı gündeliği bu Kanunun yurtdışı gündeliklerine ilişkin hükümleri gözönünde bulundurulmak suretiyle ödenir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 28/6/2022 tarihli ve E:2022/6447, K:2022/8363 sayılı Kararında, "Belediyeler tarafından kurulan veya ortak olunan şirketler ise, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (6102 sayılı Kanun) hükümlerine tabi **sermaye şirketleri olup belediyelerin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişileridir.** Belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları ticaret şirketlerine, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi kamusal yetki ve ayrıcalıklar tanınmamıştır. **Dolayısıyla, söz konusu şirketlerin kamu tüzel kişisi ya da kamu kurum ve kuruluşu oldukları kabul edilemez.**" denilmiştir.

Yine Danıştay 1. Dairesinin E:1998/209, K:1998/290 sayılı istişari kararında, "Öte yandan, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 1"inci maddesinde, genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli kurumlar ile bunların sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları kurum ve kuruluşlar tarafından ödenecek yollukların 6245 sayılı Kanuna göre belirleneceği öngörülmüştür. Bu hükümlere göre, belediyelerce sermayesinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan teşekkül ve kurumlarda çalışan memurların, aylıkları yönünden 3659 sayılı Kanuna tabi oldukları, yolluklarının da 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre belirleneceği kuşkusuzdur.

Oysa, istem yazısında sözü edilen, belediyelerce sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan şirketler, özel hukuk hükümlerine göre oluşturulan ve dolayısıyla sözü edilen maddelerde öngörülen teşekkül veya kurum (müessese) olarak nitelendirilmesi olanağı bulunmayan özel hukuk tüzel kişileridir. Bu nedenle de, tüm faaliyetleri ile çalışanlarının aylık ve yolluklarının belirlenmesi bakımından özel hukuk hükümleri kapsamındadırlar.

Bu durum karşısında, belediyelerce sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan şirketlerde çalışanların aylık ve yollukları bakımından 3659 sayılı Kanun ile 6245 sayılı Kanun kapsamında olmadıkları sonucuna ulaşılarak, dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına 2.11.1998 gününde oybirliğiyle karar verildi." denilmektedir.

Bu itibarla, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesi kapsamında kurulan şirketlerin 6245 sayılı Kanun kapsamında olmadığından buralarda işçi statüsünde istihdam edilen personele mezkûr Kanun çerçevesinde harcırah ödenmesinin mümkün olmadığı, bu personelin Başkanlığımızca memuriyet mahalli dışına geçici bir görevle gönderilmesi halinde yine mezkûr Kanunun 8 inci maddesi kapsamında işlem tesis edilebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü